

Tarkastuslautakunnan selvityspyyntö 12.12.2024

Tarkastuslautakunta pyytää selvitystä Kainuun hyvinvointialueen perusterveydenhuollon, suun terveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon lakisääteisen hoitotakuun toteutumisesta vuoden 2024 osalta. Selvityksessä tulee olla kerrottuna mm.

- **Miten hoitotakuun koordinoinnin ja seurannan vastuut on hyvinvointialueella järjestetty**
- **terveydenhuoltolaissa §:ssä 51, 51a, 51b, 51c, 52, 53 säädettyjen enimmäisaikojen toteutuminen**
- **Terveydenhuoltolain §:n 55 tietojen julkaisemisen mukainen toteuma, ajantasaisuus ja saavutettavuus hyvinvointialueen yleisessä tietoverkossa**
- **THL:lle raportointi enimmäisaikojen toteutumisesta**
- **Muistutusten tai kanteluiden toteuma hoitotakuun ylityksistä johtuen (tarkoittaa niiden muistutusten ja kanteluiden määrää, jotka koskevat hoitotakuun ylityksiä), sekä hyvinvointialueemme hoitotakuussa onnistumiset & kehittämistä vaativat asiat**

1) Miten hoitotakuun koordinoinnin ja seurannan vastuut on hyvinvointialueella järjestetty

Lakisääteisten hoitotakuutavoitteiden seuraaminen on rutiininomaisesti kyseisistä toiminnoista vastaavien yksiköiden johtajien vastuulla. Yksiköiden päälliköt seuraavat sekä taloutta että toimintaa palvelualuepäälliköiden alaisuudessa ja heidän tukemanaan. Mikäli palvelualuepäälliköiden toiminnallinen ja taloudellinen yhteensovittaminen ei riitä, raportoidaan vastaavasti toimialuejohtajalle, hyvinvointialuejohtajalle ja tarvittaessa aina ministeriötasolle saakka. Vuonna 2024 useat hyvinvointialueet ovat ilmoittaneet, Kainuu mukaan lukien, vaikeudestaan saada taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet yhteensovitettua. Yhteen vetävän toimialuetason keskeisenä tehtävänä ei ole kuitenkaan ensisijaisesti pyrkiä vaikuttamaan kansalliseen rahoitukseen tai hyvinvointialueen sisäisen rahoituksen jakautumiseen vaan pyrkiä toimimaan taloudellisesta tilanteesta huolimatta annetun rahoituksen puitteissa mahdollisimman tuloksellisesti jatkuvasti uusien toiminnan parantamisen keinoja etsien.

2) Terveydenhuoltolaissa §:ssä 51, 51a, 51b, 51 c, 52, 53 säädettyjen enimmäisaikojen toteutuminen

2 a) Terveydenhuoltolaki § 51 Yhteyden saaminen perusterveydenhuollon yksikköön ja arvio hoidon tarpeesta

Hoidon tarpeen arviointi tehdään ensimmäisen yhteydenoton yhteydessä.

Muilla Kainuun hyvinvointialueen vastaanotoilla yhteydenottoihin on pystytty vastaamaan saman päivän aikana, mutta Kajaanissa on esiintynyt ajoittain ruuhkaa, ja viive on muodostunut pahimmillaan jopa useamman päivän mittaiseksi.

2 b) Terveysthuoltolaki § 51 a Pääsy perusterveydenhuoltoon kuuluvaan hoitoon

Hoitotakuun osalta eri palvelualueet ja palveluyksiköt ovat raportoineet tilannettaan hieman eri tavoin, sillä tarkkaa päivämäärää ei selvityksessä määritelty. Tämän heterogeenisuuden lisäksi, tilanteen vaihdelta päivittäin raportissa ei ole myöskään tarkkaa aikaa odotusajan pituudesta hoitotakuun sisällä.

Terveysasema	Hoitotakuun (14 vrk) keskimääräinen toteutuminen vuoden 2024 osalta
Hyrnsalmen vastaanotto	Hoitotakuu toteutunut
Kajaani, yleislääketieteen poliklinikka ja Vuolijoen terveysaseman vastaanotto	Hoitotakuu ylittynyt 3–5 kuukaudella, tilanne hankaloitunut loppuvuodesta hoidon jatkuvuushankkeen käynnistymisen viivästyksen myötä
Kuhmon terveysaseman vastaanotto	Hoitotakuu toteutunut
Paltamon terveysaseman vastaanotto (johto Kajaanista)	Hoitotakuu ylittynyt 3–4 kuukaudella, mahdollisuus käyttää Kajaanin resurssia rajallinen
Ristijärven terveysaseman vastaanotto (johto Kajaanista)	Hoitotakuu ylittynyt noin 2 kuukaudella, mahdollisuus käyttää Kajaanin resurssia rajallinen
Sotkamon terveysaseman vastaanotto	Hoitotakuu toteutunut
Suomussalmen terveysaseman vastaanotto	Hoitotakuu toteutunut

Kuntoutuspalvelut	Hoitotakuun (3 kk) toteutuminen 31.12.2024
Perusterveydenhuolto	
Puheterapia, Kajaanin seutu	Hoitotakuu ylittyy 1 kk
Puheterapia, Sotkamo-Kuhmo	Hoitotakuu ylittyy 0,5 kk
Puheterapia, Suomussalmi-Hyrnsalmi	Hoitotakuussa
Toimintaterapia, Kajaanin seutu	Hoitotakuussa
Toimintaterapia, Sotkamo	Hoitotakuussa
Toimintaterapia, Kuhmo	Hoitotakuussa
Toimintaterapia, Suomussalmi-Hyrnsalmi	Hoitotakuussa
Toimintaterapia, aikuisten mielenterveyspalvelut	Hoitotakuussa
Ravitsemusterapia, Kainuu	Hoitotakuussa
Apuvälinepalvelut, Kainuu	hoitotakuussa
Psykofyysinen fysioterapia, Kainuu	Hoitotakuu ylittyy 1,5 kk
Fysioterapia, Kajaani	Hoitotakuussa
Fysioterapia, Kuhmo	Hoitotakuussa
Fysioterapia, Sotkamo	Hoitotakuussa
Fysioterapia, Suomussalmi	Hoitotakuussa
Fysioterapia, Hyrnsalmi	Hoitotakuussa
Fysioterapia, Ristijärvi	Hoitotakuussa
Fysioterapia, Paltamo	Hoitotakuussa

2 c) Terveysthuoltolaki 51 b Pääsy perusterveydenhuoltoon kuuluvaan suun terveydenhuoltoon

Suun terveydenhuollon yksikkö	Hoitotakuun toteutuminen (31.12.2024) Suun th hoitotakuu kaikissa ikäryhmissä hoitotakuu 3 kk (1.11.-31.12.2024), 4 kk (1.1.-31.10.2024)
Kajaani	Ylittyy 11 kuukaudella
Sotkamo	ylittyy 11 kuukaudella
Kuhmo	osa potilaista hoitotakuussa*
Ristijärvi	hoitotakuussa
Paltamo	hoitotakuussa
Hyrnsalmi	hoitotakuussa
Suomussalmi	hoitotakuussa

*) ostopohjaislääkäri töissä tammikuun alusta 2025 maaliskuun puoliväliin. Jonon purkautumisen tahdista ei voida vielä antaa tarkkaa arviota, koska siihen vaikuttaa mm. jo tutkittujen potilaiden jatkohoidon tarve.

2 d) Terveysthuoltolaki § 51 c Pääsy perusterveydenhuollon yhteydessä toteutettavaan erikoissairaanhoidon palveluun

Kainuun hyvinvointialueella ei ole perusterveydenhuollon yhteydessä toteutettavia erikoissairaanhoidon palveluja.

2 e) Terveysthuoltolaki § 52 Erikoissairaanhoidon pääsy ja § 53 Lasten ja nuorten mielenterveyden hoitoon pääsyä koskevat erityissäännökset

Päpäpäntöisesti 31.12.2024 tilanteen mukaiset tiedot löytyvät hyvinvointialueen verkkosivuilta <https://hyvinvointialue.kainuu.fi/hoitoonpaasy> löytyvästä taulukosta.

Hoitotakuun osalta eri palvelualueet ja palveluyksiköt ovat raportoineet tilannettaan hieman eri tavoin, sillä tarkkaa päivämäärää ei selvityksessä määritelty. Tämän heterogeenisuuden lisäksi, tilanteen vaihdellessa päivittäin raportissa ei ole myöskään tarkkaa aikaa odotusajan pituudesta hoitotakuun sisällä.

Erialaisten kuntoutuspalvelujen osalta kaikki erikoissairaanhoidon tiedot sisältyvät linkistä löytyvään raporttiin erikoissairalojen sisälle, mutta tarkemmat erityistyöntekijäkohtaiset tiedot on selvytyden vuoksi eroteltu alla olevaan taulukoon. Ohessa myös taulukko mielenterveyspalveluiden ja riippuvuuksien hoidon osalta.

Kuntoutuspalvelut	Hoitotakuun 6 kk (poikkeus: 3kk lasten ja nuorten psykiatria) toteutuminen 31.12.2024
Erikoissairaanhoidon palvelut	
Puheterapia, aikuiset	Hoitotakuussa
Puheterapia, lapset	Hoitotakuussa
Toimintaterapia, lastenneurologia	Hoitotakuussa
Toimintaterapia, aikuisneurologia poliklinikka	Hoitotakuussa

Postiosoite
Kainuun hyvinvointialue
PL 400, 87070 Kainuu

Puhelin
08 61561
(vaihde)

Verkkolaskutusosoite
Kainuun hyvinvointialue,
0037322133187000

Pankki
Danske FI30 8189 9710 0370 59
BIC: DABAFIHH

Internet
<https://hyvinvointialue.kainuu.fi>

Sähköposti
kirjaamo.hyvinvointialue@kainuu.fi

**Verkkolaskuoperaattori,
-tunnus CGI 003703575029**

Y-tunnus
3221331-8

Toimintaterapia, käsikirurgia	Hoitotakuussa
Toimintaterapia, aikuisten mielenterveyspalvelut	Hoitotakuussa
Toimintaterapia, lastenpsykiatria	Hoitotakuussa
Toimintaterapia, nuorisopsykiatria	Hoitotakuu, ylittyy 4 kk
Ravitsemusterapia esh	Hoitotakuussa
Neuropsykologi, aikuiset	Hoitotakuussa
Neuropsykologi, lapset	Hoitotakuussa
Näön kuntoutusohjaus	Hoitotakuussa
Pitkäaikaissairaiden lasten ja kuulon/kommunikaatio kuntoutusohjaus	Hoitotakuussa
Kuulon kuntoutusohjaus, työikäiset	Hoitotakuussa
Kuulon kuntoutusohjaus, ikäihmiset	Hoitotakuu, ylittyy 4 kk
Palliatiivinen kuntoutusohjaus	Hoitotakuussa
Aikuisneurologinen kuntoutusohjaus	Hoitotakuussa
Terveyssoseaalityö	Hoitotakuussa
Apuvälinepalvelut	Hoitotakuussa
Fysioterapia	Hoitotakuussa
Lääketieteelliset palvelut kuntoutus:	
Kuntoutustutkimuspoliklinikka	Hoitotakuussa
Fysiatrian poliklinikka	Hoitotakuussa

Mielenterveys- ja riippuvuuksien hoito	Hoitotakuun (14 vrk) toteutuminen (tilanne 31.12.24)
Kajaani mielenterveys- ja päihdeyksikkö	Ei toteudu, jonotusaika pisimmillään 3 kk
Paltamo-Ristijärvi mielenterveys- ja päihdeyksikkö	Hoitotakuu toteutuu, jonoton
Suomussalmi- Hyrynsalmi mielenterveys- ja päihdeyksikkö	Hoitotakuu toteutuu, jonoton
Sotkamo mielenterveys- ja päihdeyksikkö	Hoitotakuu toteutuu, jonoton
Kuhmo mielenterveys- ja päihdeyksikkö	Hoitotakuu toteutuu, jonoton

3) Terveystietojen §:n 55 tietojen julkaisemisen mukainen toteuma, ajantasaisuus ja saavutettavuus hyvinvointialueen yleisessä tietoverkossa

STM:n ohjeistuksen mukaan "Terveystietojen ja hyvinvoinnin laitosten tuottamat tiedot ja se luovuttaa julkaisua varten tarpeelliset tiedot hyvinvointialueelle. Käytännössä sääntely tarkoittaa, että hyvinvointialue ei julkaise itse keräämiään tietoja hoitoon pääsystä internetissä, vaan julkaisee sivuillaan THL:n tuottamat tiedot. Hyvinvointialueella ei ole velvoitetta julkaista muita tietoja kuin ne, jotka THL tuottaa." (STM:n ohjekirje hoitotakuusta 14.7.2023.)

Postiosoite
Kainuun hyvinvointialue
PL 400, 87070 Kainuu

Puhelin
08 61561
(vaihe)

Verkkolaskutusosoite
Kainuun hyvinvointialue,
0037322133187000

Pankki
Danske FI30 8189 9710 0370 59
BIC: DABAFIHH

Internet
<https://hyvinvointialue.kainuu.fi>

Sähköposti
kirjaamo.hyvinvointialue@kainuu.fi

**Verkkolaskuoperaattori,
-tunnus CGI 003703575029**

Y-tunnus
3221331-8

Tämän vuoksi hyvinvointialue lisää verkkosivuille suorat linkit THL:n ylläpitämään AVOHILMO-rekisteriin, jonne hoitopääsytiedot siirtyvät hyvinvointialueelta automaattisesti. THL:n sivuilla olevien etenkin Kainuun hyvinvointialueen perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon AVOHILMO-tietojen luotettavuus on kuitenkin tällä hetkellä heikko, koska etenkin perusterveydenhuollon hoitopääsyn seurantatietojen välittymisessä THL:lle on Kainuun hyvinvointialueen vastaanotto toiminnan ajanvarauskirjoihin liittyviä ongelmia. Aikaisemmin haasteena oli myös potilastietojärjestelmän versiopäivitys. Asia on selvityksessä hyvinvointialueen LifeCare-potilastietojärjestelmän pääkäyttäjillä, TietoEvryllä sekä operatiivisella johdolla ja tilanteeseen etsitään parhaillaan ratkaisua. Tietojen välittymisen haasteista erilaisista syistä johtuen on raportoitu myös muilta hyvinvointialueilta.

Tietojen virheellisuuden vuoksi THL:n linkkiä Kainuun hyvinvointialueen perusterveydenhuollon hoitopääsyn AVOHILMO-rekisteritietoihin ei ole aikaisemmin lisätty Kainuun hyvinvointialueen verkkosivuille. Sen sijaan hoitopääsytiedot on raportoitu laittamalla ne manuaalisesti hyvinvointialueen hoitopääsyä koskevalle verkkosivulle <https://hyvinvointialue.kainuu.fi/hoitopaasy>. THL:n ylläpitämät Kainuun hyvinvointialueen hoitopääsyä koskevat AVOHILMO-rekisteritietojen linkit on lisätty Kainuun hyvinvointialueen hoitopääsyn verkkosivuille 3.2.2025 <https://hyvinvointialue.kainuu.fi/asiasanat/odottajat-ja-jonottajat>. Linkkien yhteyteen on kuitenkin kirjoitettu huomautus niiden sisältämien tietojen puutteellisuudesta.

Alla on kerrottu tarkemmin terveydenhuoltolain pykälittäin ko. lain edellyttämistä tietojen julkaisuista hyvinvointialueen verkkosivulla:

§:n 51 mukaisten tietojen julkaisemiskäytännössä on suurta vaihtelua valtakunnallisesti hyvinvointialueiden kesken. Asian selvittelyn jälkeen jatkossa Kainuun hyvinvointialueen hoitopääsyn verkkosivuilla (<https://hyvinvointialue.kainuu.fi/asiasanat/odottajat-ja-jonottajat>) tullaan julkaisemaan §:n 51 mukaiset tiedot.

Terveydenhuoltolain §:n 51 a mukaiset tiedot on julkaistu Kainuun hyvinvointialueen hoitopääsyn verkkosivuilla <https://hyvinvointialue.kainuu.fi/asiasanat/odottajat-ja-jonottajat>. Perusterveydenhuollon vastaanottojen hoitopääsytiedot on päivitetty verkkosivuille viimeksi 9.1.2025. Vastaanottojen hoitopääsyn kuukausittaisessa julkaisemisessa verkkosivuille oli katkos viime syksyn aikana inhimillisestä virheestä johtuen.

Terveydenhuoltolain §:n 51 b mukaiset hoitopääsytiedot on julkaistu Kainuun hyvinvointialueen suun terveydenhuollon omilla verkkosivuilla <https://hyvinvointialue.kainuu.fi/kiireettoman-hoiton-paasyn-toteutuminen-suunterveydenhuollossa> kuukausittain. Viimeksi tieto jonotilanteesta on päivitetty 17.12.2024 (tilanne 15.1.2025).

Terveydenhuoltolain §:n 52 ja 53 mukaiset tiedot on julkaistu Kainuun hyvinvointialueen verkkosivuilla <https://hyvinvointialue.kainuu.fi/hoitopaasy> lain edellyttämällä tavalla huhtikuun, elokuun ja joulukuun tilanteesta. Joulukuun 2024 tiedoista lähtien Kainuun hyvinvointialueen verkkosivuilla on julkaistu selkeytetty taulukko, josta hoitotakuun ylittävien potilaiden määrä on helpommin luettavissa aikaisempiin raportteihin verrattuna. Tulevaisuudessa Kainuun hyvinvointialueen verkkosivuilla olevaa hoitopääsytietojen sivustoa tullaan muutenkin uudistamaan ja myös kehittämään tietojen raportointia.

4) THL:lle raportointi enimmäisaikojen toteutumisesta

Terveydenhuoltolain §:n 51, 51 a, 51 b ja 51 c osalta potilastietojärjestelmässä on automatisoitu perusterveydenhuollon avohoidon Hilmo-tietojen välitystoiminto. Kuten tämän selvityksen vastauksen kohdassa 3) on kerrottu, kyseiset tiedot eivät kuitenkaan siirry tällä hetkellä THL:lle oikein.

Postiosoite
Kainuun hyvinvointialue
PL 400, 87070 Kainuu

Puhelin
08 61561
(vaihe)

Verkkolaskutusosoite
Kainuun hyvinvointialue,
0037322133187000

Pankki
Danske FI30 8189 9710 0370 59
BIC: DABAFIHH

Internet
<https://hyvinvointialue.kainuu.fi>

Sähköposti
kirjaamo.hyvinvointialue@kainuu.fi

**Verkkolaskuoperaattori,
-tunnus CGI 003703575029**

Y-tunnus
3221331-8

THL:n perusterveydenhuollon hoitopääsyn laadun ja kattavuuden raportin (2024) tietojen mukaan THL:n perusterveydenhuollon hoitopääsytiedoissa on puutteita kaikkien hyvinvointialueiden osalta ([Perusterveydenhuollon hoitopääsyn laadun ja kattavuuden raportti 2024](#)).

Terveydenhuoltolain §:n 52 ja 53 mukaiset hoitopääsytiedot lähetetään THL:lle excel-taulukoina joka kuukauden 15. päivään mennessä. Järjestelmäasiantuntija ottaa raportit potilastietojärjestelmän (LifeCare) raportoinnista. Tämän jälkeen hän lähettää raporttien tarkistuslistat yksiköihin ja taulukot lähetetään sähköpostilla THL:lle.

5) Muistutusten tai kanteluiden toteuma hoitotakuun ylityksistä johtuen (tarkoittaa niiden muistutusten ja kanteluiden määrää, jotka koskevat hoitotakuun ylityksiä)

Muistutukset ja kantelut kirjataan CaseM-asianhallintajärjestelmään, josta ei ole tällä hetkellä mahdollista saada tarkempia tietoja niiden aiheista. Koska muistutuksia ja kanteluita voi tulla vuosittain yli kolminumeroinen määrä, ei valitettavasti niiden manuaalinen läpikäyminen ollut mahdollista annetussa aikataulussa. Vuoden 2025 aikana järjestelmään on kuitenkin todennäköisesti tulossa muutos, jonka avulla esimerkiksi muistutusten ja kanteluiden aiheista lienee mahdollista saada tietoja hakutoiminnon avulla. Tämän muutoksen sisältö ja aikataulu tarkentuvat vuoden 2025 aikana.

6) Hyvinvointialueemme hoitotakuussa onnistumiset & kehittämistä vaativat asiat

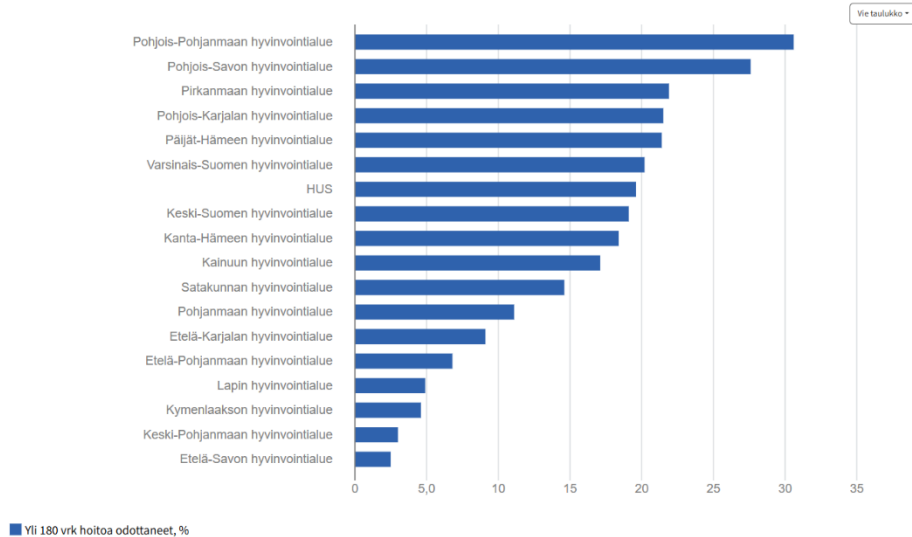
Tarkastuslautakunta on pyytänyt selvitystä vuoden 2024 hoitopääsytietojen osalta. Vuodenvaihteessa 2024 – 2025 hoitotakuulainsäädäntö kuitenkin jälleen muuttui. Esimerkiksi perusterveydenhuollon vastaanottojen hoitotakuu muuttui jälleen 3 kuukauteen, mikä asetti osan palveluista lakisääteisen hoitotakuun piiriin. Hyvinvointialueen vaikean taloustilanteen tasoittuessa vuodelle 2025 aktiivisen toiminnan tarkastelun ohella myös jononpurkuun käytettävissä oleva raha on käyttötalouden muuten onnistuessa onneksi hieman aiempaa vuotta väljempi.

Terveyskeskusvastaanotoilla hoitotakuussa on onnistuttu hienosti Hyrynsalmella, Kuhmossa, Sotkamossa ja Suomussalmella, joissa on pysytty 14 vuorokauden hoitoon pääsystä. Kehittämistä vaativat Kajaanin yleislääketieteen poliklinikan ja siihen kuuluvan Vuolijoen vastaanoton sekä Paltamon ja Ristijärven vastaanottojen tilanne. Näille yksiköille on keväälle 2025 suunniteltu jononpurkua, jotta uusi hoidon jatkuvuuden toimintamalli päästään aloittamaan tasapainoisesta tilanteesta. Hoidon jatkuvuusmallissa kaikille kainuulaisille tulee omalääkäri sekä omahoitaja ja tämän odotetaan osaltaan parantavan kaikkien kainuulaisten yhdenvertaista hoitoon pääsyä hoitotakuulain mukaisissa määrärajoissa.

Erikoissairaanhoidon hoitotakuun onnistumisessa olemme onnistuneet kohtalaisesti, koska THL:n tilaston mukaan sijoitumme keskivaiheille hyvinvointialueiden välisessä vertailussa yli 180 vuorokautta hoitoa odottaneiden potilaiden määrien vertailuissa (kuva 1.). Tietojen täyttä luotettavuutta voidaan kuitenkin kyseenalaistaa huomioiden aikaisemmin mainitut haasteet kirjaamisessa kansallisella tasolla useilla hyvinvointialueilla. Samaa suuntaa on kuitenkin saatu useasta lähteestä.

Hyvinvointialueiden vertailu erikoisaloittain

Kaikki erikoisalat

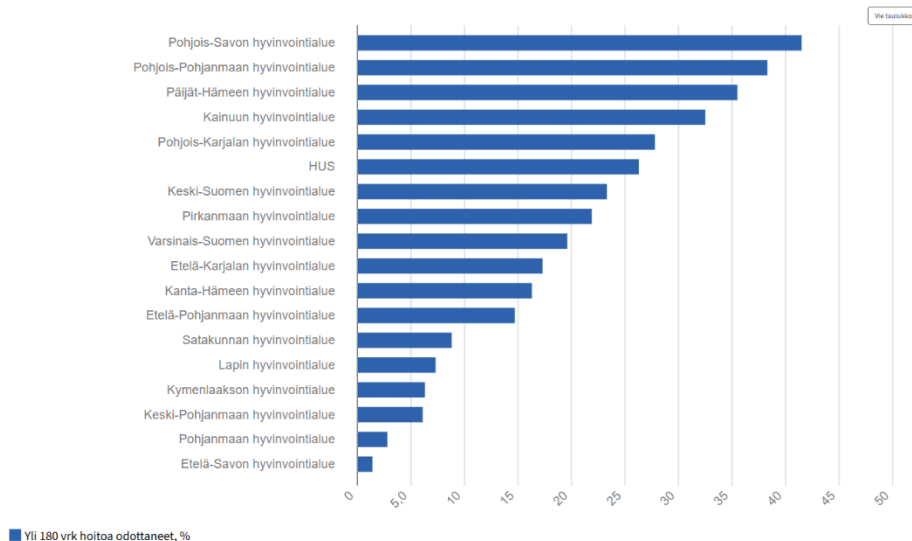

Kuva 1. Yli 180 vuorokautta odottaneiden potilaiden osuus (%) hyvinvointialueittain (sis. kaikki erikoisalat).

Kainuun hyvinvointialueella yli 180 vuorokautta hoitoa odottaneita potilaita oli 31.12.2024 tietojen mukaan kirurgialla, erityisesti ortopedialla ja traumatologialla, urologialla sekä gastroenterologialla. Valtakunnallisesti vertaituna vain kolmella muulla hyvinvointialueella on enemmän yli 180 vuorokautta hoitoa odottaneita potilaita kirurgialla verrattuna Kainuun hyvinvointialueeseen (kuva 2.), joten tilanteeseen ei voida olla tyytyväisiä.

Hyvinvointialueiden vertailu erikoisaloittain

Kirurgia

Kuva 2. Yli 180 vuorokautta odottaneiden potilaiden osuus (%) kirurgialla hyvinvointialueittain.

Postiosoite
Kainuun hyvinvointialue
PL 400, 87070 Kainuu

Puhelin
08 61561
(vaihte)

Verkkolaskutusosoite
Kainuun hyvinvointialue,
0037322133187000

Pankki
Danske FI30 8189 9710 0370 59
BIC: DABAFIHH

Internet
<https://hyvinvointialue.kainuu.fi>

Sähköposti
kirjaamo.hyvinvointialue@kainuu.fi

Verkkolaskuoperaattori,
-tunnus CGI 003703575029

Y-tunnus
3221331-8

Kainuun hyvinvointialueella on tämän vuoksi vaikeasta taloustilanteesta huolimatta jo vuonna 2024 käynnistetty useita eri toimenpiteitä, jotta hoitotakuu toteutuisi nykyistä paremmin. Toimenpiteitä on tehty kaikilla toimialueen palvelualueilla, mutta esimerkiksi toimialueella tehtävien toimenpiteiden moninaisuudesta nostetaan tähän selvityspyyntöön kirurgia ja myöhemmin alhaalla myös suun terveydenhuolto, sillä näiden alojen osalta hoitotakuun tilanne on yksi hyvinvointialueen haastavimmista. Onnistumisena nähdään, ettei vaikeassakaan taloustilanteessa olla jääty keinottomiksi, vaan on aktiivisesti pyritty löytämään keinoja tilanteen ratkaisemiseksi ja niissä onnistuttakin, vaikkei menetettyjä jononpurkurahoja tehostamistoimenpiteillä voida täysin kompensoidakaan.

Esimerkkejä kirurgialla tehtävästä toimialueelle annettujen talousraamien sisällä tapahtuvasta toiminnan muutoksesta

Kiireellisen hoidon jonoja on pyritty purkamaan erittäin vaikeasta taloustilanteesta huolimatta jo vuonna 2024. Kirurgien saatavuus on kuitenkin osoittautunut suureksi haasteeksi. Työhyvinvoinnin ja vetovoiman kehittäminen onkin myös siksi tärkeä toimenpide.

Leikkaustoimintaa kehitetään edelleen lean-menetelmällä ja samoja leikkauksia on esimerkiksi keskitetty samaan leikkaussaliin samalle päivälle, jolloin toiminta tehostuu ja päiväaikaisia leikkauksia voidaan hoitaa aikaisempaa enemmän. Soveltuvien potilaiden osalta on aloitettu lonkan tekonivelten ja kaularankaprolapsien leikkaaminen heidän kotiin -toimintamallin mukaisesti. Myös työnjakoa leikkaussalin ja poliklinikoiden välillä on tarkoituksenmukaistettu ja polikliinisten leikkausten määrä on kasvanut kahden viimeisen vuoden aikana. Poliklinikoilla on myös tehostettu hoidontarpeen arvion tekemistä suoraan lähetteen perusteella esimerkiksi nivustyrieni, rannekanavien ja sydänpotilaiden kohdalla. Henkilökunta riittää paremmin, kun yhteistyötä on tehostettu akuutti -toimialueen kanssa.

Kirurgian poliklinikalla työnjakoa on tarkoituksenmukaistettu myös perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä. Murtumapotilaat on jaettu erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon kesken potilaan hoidon tarpeen mukaisesti vuoden 2024 alusta alkaen. Ortopedian osalta on mahdollistettu konsultaatioaikoja perusterveydenhuollon lääkäreille. Osa peräpukamapotilaista on siirretty hoidettavaksi perusterveydenhuoltoon. Myös IBD-potilaiden hoidon työnjakoa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä on kehitetty vastaamaan valtakunnallista käytäntöä. Lisäksi työnjakoa lääkäreiden ja hoitajien välillä on tarkoituksenmukaistettu usealla erikoisalalla. Esimerkiksi IBD- ja maksapotilaiden sekä kuulonkuntoutuspotilaiden kohdalla on tehty tehtävänsiirtoja lääkäriltä hoitajille.

Lukuisiin aktiivitoimenpiteisiin kuuluu myös uuden teknologian hyödyntäminen. Eturauhassyöpäpotilaiden seurannassa on siirretty ForsantePSA-etäseurantaan, mikä on vapauttanut kirurgian poliklinikalla työaikaa muihin tehtäviin. Poliklinikoilla hyödynnetään etäseurantoja useilla eri erikoisaloilla, esimerkiksi verisuonikirurgiassa aorttaaneurysma-, tekonivel-, eturauhassyöpä- ja munuaistuumori-potilaiden seurannoissa. Monien sairauksien osalta rutiininomaisia kontroleja pyritään välttämään. Sen sijaan tarkoituksena on arvioida tarvetta lääketieteellisen tarpeen pohjalta nykyistä paremmin. Osa väliarvioinneista voidaan tehdä myös etänä.

Esimerkkejä suun terveydenhuollossa tehtävästä toimialueelle annettujen talousraamien sisällä tapahtuvasta toiminnan muutoksesta

Suun terveydenhuollossa on tehty laskelmat hoitotakuuseen pääsemiseksi tehtävistä tärkeimmistä toimita. Alla olevassa taulukossa on avattu tarkemmin muutamia toimenteitä, niiden vaikutuksia ja aikatauluja.

Toimenpide	Vaikutus	Aikataulu
1. pehmeän yhteistoiminnan käynnistäminen (aluehallituksen pykälä 3.2.25): Tauotusten tarkastelu kiireettömän vastaanottoajan kapasiteetin saattamiseksi muun Suomen tasolle	827 kpl 30 min vastaanottoaikoja tai 1240 kpl 45 min vastaanottoaikoja vuodessa Hoitotakuujono lyhenisi n. 45 % ilman lisäresurssin tarvetta, täysin virka-ajan toimintaa tehostamalla.	aluehallituksen päätös 3.2.25, yhteistoiminta noin 1 kk, vaikutus ajanvarauskirjoilla näkyy noin 6 kk sisällä
2. Sotkamon joustava klinikka (kerralla enemmän -toimintamalli)	Kajaanissa kiireettömään hammas-tarkastukseen hakeutuu n. 243 potilasta kuukaudessa, Sotkamossa n. 48 potilasta. Kajaanissa tarkastusaikoja on ollut noin 180 kuukaudessa, minkä myötä jono on kasvava. Joustava klinikka kykenee ottamaan vastaan 232 potilasta kuukaudessa - > ylittää kuukausittaisen kysynnän alueella -> jono purkautuu kuukausien aikana.	syyskuussa 2025
3. vakanssien painotus suurimman kysynnän alueelle	Hyrynsalmen ja Ristijärven työpanoksen hyödyntäminen Kajaanin seudun jonojen purkamiseen	tehdään jatkuvasti, vapautuvia vakansseja siirretään ja tehdään monipaikkaisia ratkaisuja (esimerkiksi Ristijärven resurssi osan viikosta Kajaanissa, kun Ristijärvellä aikoja jäisi käyttämättä)
4. jononpurku hankerahoitteisesti	Jonon purkamiseen pyritään saamaan rahoitusta Kestävän kasvun Kainuu 2 -hankkeelta, hakemus lähetetty 17.1.2025	ratkeaa kevään 2025 aikana, hankekausi 31.12.25 saakka.

Kaikkissa Kainuun hyvinvointialueen toimipisteissä aikaa varaaville potilaille tarjotaan aikoja myös oman asuinkunnan ulkopuolelta, ellei aikoja ole saatavilla omassa lähiammashoitolassa. Mikäli potilas ei aikaa ota vastaan, säilyy hän kuitenkin hoitoon pääsyn seurannan piirissä ja aika järjestetään hänelle paremmin saavutettavissa olevalta alueelta, vaikka se johtaisi hoitotakuun enimmäisajan ylittymiseen. Hyvinvointialue voi itse linjata, millainen on

kohtuullinen etäisyys palveluiden tarjoamisessa. Olemme tähän saakka linjanneet, ettei potilaille ainoa tarjottava aika voi olla naapurikunnan hammashoitolaan tarjottu aika.

Postiosoite
Kainuun hyvinvointialue
PL 400, 87070 Kainuu

Puhelin
08 61561
(vaihde)

Verkkolaskutusosoite
Kainuun hyvinvointialue,
0037322133187000

Pankki
Danske FI30 8189 9710 0370 59
BIC: DABAFIHH

Internet
<https://hyvinvointialue.kainuu.fi>

Sähköposti
kirjaamo.hyvinvointialue@kainuu.fi

**Verkkolaskuoperaattori,
-tunnus** CGI 003703575029

Y-tunnus
3221331-8